

10346
Hétfői Napló
Keddi kiadás

ELŐFIZETÉSI DÍJ: Egy évre 600, negyedévre 160, 1 óra 60 K
 POLITIKAI HETILAP MEGJELNIK MINDEN HÉTŐN REGGEL
 SZERKESZTŐSEG ÉS KIADOMIVATAL: VIII., RÖKK SZILÁRD-U. 3. TELEFON JÓZSEF 8-96

Poincaré két évi moratóriumot ad Németországnak

A márka stabilizálását és belső kölcsön felvételét követeli Az első ötven milliárd fizetés Franciaországé

Páris, január 1.
 (Havas.) Ugy tudják, hogy Poincaré miniszterelnök Németországnak két évi moratóriumot békérezik adni készfizetésekre és jogi szállásokra egyaránt a kötelező zálogok ellenében: az állami erőők kiaknázása a szállítási program határain belül, a Ruhr-vidéki szénbányák ellenőrzése,

a széntermelés külön megadóztatása, vámok sedése a Rajna balpartján és külön illeték a rajnai és a Ruhr-vidékről.
 A beszédendő összegeket jóvátételi számlára csak akkor tartják vissza, ha Németország nem teljesíti a szállított kötelezettséget és a pénzügyi reformot nem hajlja

végre. A garanciabizottság Berlinbe helyezné át székhelyét. Németország köteles tervet előterjeszteni a márka stabilizálására és belső kölcsönt felvenni. Az adósság leszállítása csak a C. bonokra terjedne ki, a szövetségi adósságok arányos leszállítása mellett, de Poincaré az ötven első milliárdot Franciaországnak követeli. Poincaré követelni fogja a nemzetközi kölcsön siettetését. (MTL.)

— Ezek az eszközök nem alkalmasak arra, hogy a tényleges jövedelem felkutathatóvá s adózhatóvá válják.

Kifogások a jövedelmi adó ellen

Amint ebből a nyilatkozatból is kiténik, a végrehajtási utasítás ellen igen súlyosak a kifogások. A parlamenti ellenzék ezek mellett az argumentumok mellett fel fogja vetni a pénzügyi kormányfal szemben azt a kérdést is, hogy

hová lett az egyenlő teherviselés és egyenlő adókezelés sokat hangsúlyozott cíve

és miért helyezi a kormány csak a kereskedőket és iparosokat, szellemi munkásokat ilyen szigorú ellenőrzés alá.

Az egyenlő teherviselés kérdésével egyidejűleg felvetik a jövedelemadó kulcsának kérdését is, amelyet a pénzügyminiszter még a költségvetés beterjesztése előtt módosítani kíván. Az ellenzék rá akar mutatni arra, hogy amíg az egyenlő adókulcsa a jövedelemadót és a többi adót beleszámlálva 20 százaléka, addig a részvénytársaság adókulcsa ennek kétszerese, azaz 40 százalék, — még akkor is, ha ez a részvénytársaság apából és fiúból áll. Amíg az egyenlő adókulcsát senki sem sokkálja, addig a részvénytársaságok adókulcsát az iparra és kereskedelemre nézve olyan megterheltekné minősítik, melyet ezek a kategóriák nem bírhatnak el.

Általános drágulás az általános kereseti adó következménye

A pénzügyi kormány intézkedéseivel szemben felmerült másik legfőbb kifogás a most január elsején életbeléptetett általános kereseti adóra vonatkozó rendelet. A rendelet szerint a munkaadók az alkalmazottak fizetéséből megállapított skála szerint kötelesek bizonyos százalékat levonni s ezt az adópénztárba befizetni.

Ez az újabb megterhelés az alkalmazottakat és munkaadókat egyaránt sújtja.

mert ott, ahol a munkaadó nem vonja le ezt az új adót, az adópénztárba való befizetést a munkaadónak saját terhére kell teljesíteni, ahol pedig eszközli a levonást, ott a munkások, vagy alkalmazottak fizetésemelést mozgalmat indítanak.

Ezeket a szempontokat főleg a szociáldemokrata párt tette magáévá, annál is inkább, mert már a most szombaton eszközölt fizetéseknel a munkaadók máris csaknem kivétel nélkül levonták az új adót. A szociáldemokrata párt tiltakozni fog a parlamentben az ilyen megfélemlítésekre utazó pénzügyi politika ellen és meg akarja világítani ennek a következményét, az általános drágulási folyamatot. Mint a fentiekből látható, az eddigi demitási vita az eddiginél sokkal hevesebbrek igérkezik és alig van kilátás arra, hogy rövidesen véget érjen.

Politikai és társadalmi harc az új adórendeletek ellen

Dr. Glückstahl Samu nyilatkozata a kereseti adó végrehajtási utasításáról — Politikai és társadalmi harc a kereseti adó végrehajtási utasításra és az általános kereseti adóról szóló rendelet ellen — Kivihetetlennek mondják a kötelező könyvvezetést

Az indemmitási vita anyaga a karácsonyi szüneti jogformán a belügyminiszter által benyújtott rendtörvényjavaslat előzetes bírálatából állott, a karácsonyi szüneti alatt azonban megjelent néhány olyan kormányrendelet és nyilatkozásra jutott a pénzügyminiszternek egy törvénytervezete, amelyek a január 8-án folytatódó indemmitási vita anyagát ugyancsak kibővítik. Főleg a kereseti adó végrehajtási utasításról van szó, de egyúttal az általános kereseti adóra vonatkozó január elsején életbeléptetett kormányrendeletéről is. Alkalmunk volt ezekről a jelenleg fővárosban tartózkodó ellenzéki politikusok közül többel beszélgetni, akik azt a nézetüket fejtették ki, hogy ezek a pénzügyi javaslatok szorosan beilleszkednek abba a kormányzati szellembé, amelyet a rendtörvényben testesítettek meg.

— Ezek a pénzügyi javaslatok csak arra jök — mondják —, hogy mindenkit függővé tegyenek a kormányhatalom jó, vagy rossz indílatától, egy pillanattal se hagyják a polgárokat nyugton, vagy talán még inkább arra, hogy az eddig vakon és süketen élő polgárság a saját bőrén érezve ezeket a tényeket, világosan lásson.

— A Hétfői Napló tudósítójától. — letes vitája alkalmával a nemzetgyűlés megszakozott, főleg azon paragrafus ellen szól ez a kifogás, amely a kötelező könyvvezetésre vonatkozik.

A kötelező könyvvezetés többek között a szellemi munkával foglalkozók néhány kategóriájára is vonatkozik s a végrehajtási utasításnak idevonatkozó rendelkezését ellen az érdekeltek — ügyvédek, orvosok, stb. — nyílt harcot hirdetnek.

Hasonló nyugtalanságot keltett az adózás céljaira szolgáló kötelező külön könyvvezetés a kereskedők és iparosok körében. Ezekre az aggodalmakra vonatkozóan szombaton a pénzügyminisztérium hivatalos magyarázatban próbált megnyugtatóssal szolgálni, amelyben rámutat a 99. paragrafusra, amely szerint a pénzügyigazgatóság felmentést adhat azoknak, akik rendes üzleti könyveket vezetnek. Kereskedők és iparos körökben azonban ennek a megnyugtatósságnak nem volt hatása, mert szerintük a 99. paragrafus csak arra jó, hogy a kereskedőket és iparosokat kiszolgáltatassa a pénzügyi hatóságok kényelmek-hedvének.

Dr. Glückstahl Samu nyilatkozata

Munkatársunknak alkalmá volt beszélgetni a kereseti adó végrehajtási utasításainak szerelmes rendelkezéseiről a jeles adószakértővel, dr. Glücksthal Samuval, aki többek között ezeket mondotta:

— A kereseti adó végrehajtási utasítása az érdekeltek körökben még nem vált általánosan ismertté. A panaszok áradata még csak ezután indul meg, amikor minden érdekelte előtt nyilvánvalóvá válik, hogy ezek a

rendelkezők milyen súlyos terhelést jelentenek reánk.

— En a magam részéről teljesen jogosnak tartom, ha az államhatalom kutatja és adóztatja a tényleges jövedelmet, ezt azonban semmiesetre sem szabad olyan eszközökkel végezni, mint amilyeneket a javaslat életbe léptet.

— Legtöbb panasz eddig a kereskedők és iparosok köréből hangzott el. Ugytalán tehát csak ebből a szempontból kívánok foglalkozni a kötelező könyvvezetésre vonatkozó rendelkezéssel.

Ez a rendelkezés technikailag kivihetetlen, abszurdum.

A helyzet az, hogy minden kereskedő ugysz vezet üzleti könyvet s hogy mit jelent a külön könyvvezetés gyakorlatban, arra nézve elegendő rámutatnom arra, hogy ez szerint

a kereskedő köteles áruja minden legkisebb mozgását nyilvánvaló tartani.

Azaz, a kereskedő, akinek raktárán tízezer különféle cikke van, minden egyes cikk számára külön lapot tartozik nyitni s ha például egy cipópántlikát eladott, köteles bevezetni, hogy egy darab pantlikával kevesebb pantlika-áruja volt — mondjuk — december 30-án és ha három méter kanavaszt beszerzett ugyanazon a napon, azt a „kanavaszlapra” tartozik bevezetni. Mondanom sem kell, hogy így

a kettős könyvvitelből hatalmas bibliotéka keletkezik, — ha a kereskedő ennek céljaira be tud állítani hatalmas személyzetet, de garanciát a pontosságért még ebben az esetben sem vállalhat.

Politikai újságvizsgálatok

Az eddig hagyományos szokás szerint gyakori politikai újságvizsgálatok az idén főformájában teljesen elmaradtak. A miniszterelnök, aki Radványi tartózkodik, csak a hét vége felé tér vissza a fővárosba s az egyes párt csak január kilencedikén tartandó pártértekezleten talál módot pártvezetőinek újságvizsgálására. — *Andrássy Gyula* és *Rassay Károly* sem tartózkodik Budapesten. Valószínű azonban, hogy még január első heteiben minden pártvezető módot fog találni arra, hogy a jövő politikai kampány programját pártjaink előtt lefektessék.

Igen meglek hangulatban folyt le újév napján a VII. kerületi Erzsébet-városi Körben *Bárczy István*, *Szerényi József* báró és *Ugron Gábor* üdvözlése.

A kör nevében *Ehrlich G.* Gusztáv üdvözölte a polgárság e három kitünő képviselőjét, akik meleg szóval köszönték meg az üdvözlést.

Vass miniszter újságvizsgáló programja

A népjóléti és munkügyi minisztérium tisztviselői kara nevében dr. Páy Aladár államtitkár üdvözölte az új év alkalmából dr. *Vass József* minisztert.

Vass József miniszter válaszában utalt a jövő feladatra. A problémák közül megemlítette a munkásbiztosításnak *harmadik útján való rendezését*, *Hendbe kell hoznunk* — mondotta — *a rokkantságot*, amelyet szintén törvény útján kell majd véglegesen megoldani, a gyermekvédelem ügyét, az egészségügy problémáinak rendezését, az inszpekció kerestül-vittét, azonkívül a lakosság *végleges megoldását létre kell hoznunk*. Ezek volnának nagyjában azok a problémák, amelyeknek megoldása előttünk áll és amelyeknek bevezését gyors iramban kell végrehajtanunk.

Újságvizsgálások a Városházán

A központi városházán délelőtt fél 11-kor üdvözölte a korosztályi községi párt nagyszámú küldöttsége az új év alkalmából dr. *Sipőcz Jenő* polgármestert. *Sipőcz* válaszában rámutatott arra, hogy a mai évfordulót *Petőfi* centenniumának is nevezhetjük fesszi. Akárholgy is akárhát egyesek *Petőfi* magának ki-számítáit, *Petőfi* minden idegszálával keresztény és nemzeti volt. Ezután a múlt esztendő munkáját vizsgálta a polgármester, a Francia Kölesség jelen állapotát vizsgálva kijelentette, hogy a főváros iparát és kereskedelmét, főleg korosztályi kisiparát és kereskedelmét kell hathatósan támogatni.

A Nemzeti Polgári Párt újságvizsgálása

A Nemzeti Polgári Pártnak az újságvizsgáló *Gaár Vilmos* dr. üdvözölte a párt nevében *Heinrich Ferenc* elnököt, aki az üdvözlésbe adott válaszában bírálta a kormány politikáját, kifogásolta a törvényhozás terén mindinkább megnyilvánuló antikamerantista irányzatot, s származás és költségvetés betervezésének szükségét hangsúlyozta. A tetőzések fogadott beszéd után *Déky Géza* dr. üdvözölte a párt nevében *Lukács László*, aki a megértes politikájáról szóló válaszában s elítélte a mindenképp irányuló szűkebb politikai megnyilvánulást.

Törökország tudatában van erejének

Páris január 1.

A *Journal* interjújt közlő *Musztafa* basával, aki esodálkozik a lausannei tárgyalások lassu menetén, holott a török delegáció alig követelt valamit. A török nép a nemzeti birtokállomány legkisebb részéről sem akar lemondani és az utolsó lehetelleg kízd a kapitulációk megszüntetését, mert azokat a nemzeti önérzet súlyos sérelmének tartja.

A törökök ragaszkodnak ahhoz, hogy a görög patriarehátus távozzon országukból. Reméli, hogy a hatalmak mellényolják Törökország jószándékát. Hogy a tárgyalásokat lehető rövid idő alatt befejezzék. Az új Törökország békülékeny, de tudatában van méltóságának és erejének is és kész jogainak védelmére lépni is latba vetni.

TÖZSDE

Rendkívüli szilárdtság a magánforgalomban

Az a széles keretekben kialakult haussemozgalom, mely már az elmúlt hét végén is hatalmas árfolyamemelkedéseket produkált, a magánforgalomban nemcsak hogy nem vesztett az erejéből, de az értékpapírok egész sorozatában nagyrészt árfolyamemelkedéseket eredményezett. — Természetesen a hárompapi magánforgalmi üzlet alatt előfordultak kisebb szerű elvágások is, amelyeket azonban minden alkalommal további szilárdulás követett.

A vasárnap délelőtti magánforgalomban

A kora délelőtti órákban tartottan indult meg az üzlet és nagyjában a szombat esti magánforgalomban kialakult árfolyamok maradtak érvényben. Délfelé a tartótságot szilárdítás váltotta fel és egyes értékek ugrásszerűleg emelkedtek — anélkül, hogy kötés létrejöjjt volna. A legnagyobb ármozgalom egy-két nehéz papírban volt. Így a *Dél-cukort* 60.000 korona körül erősen keresték. A svájci uj Ófa nagy véleményvásárlásokra gyorsan 24.000 K-ás indulási árfolyamáról 30% ezer koronáig emelkedett. A *Stummer* ma is a légelénkebben tipelték — 135.000 korona erős pénz volt rá. A középapirok közül élénk üzlet fejlődött ki a *Köburgban*, *Zabolában*, *Mütrágyában* és a *Szlovóniában*. Előfordult árfolyamok: *Rima* 13.750—13.800, *Salgó* 57.500—58.000, *Láng* 30.000, *Szlovánia* 4200—4450, *Lipták* 5300, *Egész* 2850—870, *Spódium* 8500—600, *Ált. Kőszén* 137.500—137.800, *Izzó* 59.000—61.000, *Brassói* 34.500—35.000, *Allamvasut* 37.500, *Georgia* 71.000—72.000, *Stummer* 135.000, *Dél-cukor* 60.000, *Zabolai* 13.250—13.500, *Svájci uj Ófa* 24.000—31.000, *Csáky* 4250—4300, *Tröszt* 19.500—20.200, *Mág* 9000—9225, *Ólom* 5300—5400.

A hétfői magánforgalomban

erős kereslet mellett a legtöbb érték tartotta vasárnapi árfolyamát. Különösen nagy forgalom fejlődött ki a *Bauxitban* és a *Foréstát* egy-két nagy igényök 8500 korona körül élénken kereste, — anélkül azonban, hogy megfelelő kínálat alakult volna ki. A *fapiceon* ma is a svájci uj Ófát és *Szlovóniát* favorizálták — utóbbit előnyös tranzakció hírére. A kétnapos magánforgalomnak egyáltalában jellegzetessége volt a *fapapírok* mezmozdulása. Előfordult árfolyamok: *Rima* 13.700—14.300, *Salgó* 57.000, *Mütrágyó* 54.000, *Kőszén* 136.000—137.000, *Izzó* 61.000 (pénz), *Magyar Hitel* 12.000—12.500, *Ganz—Danubius* 1.100.000, *200.000*, *Schlick* 11.800—12.200, *Lang* 28—32.000, *Lipták* 5100—5500, *Csáky* 4000—4200, *Boni* 14.000—15.500, *Klotild* 12.000—12.500, *Zabolai* 12.000—14.500, *Trieszti gáz* 32.000 (pénz), *Spódium* 8500—8800, *Georgia* 71.000, *Allamvasut* 36.000—37.000, *Bauxit* 17.000, *Urkányi* 80.000—80.500, *Tröszt* 19.400—19.500, *Hofherr* 6200, *Svájci Ófa* 27.000 (pénz), *Zenta* *Roskaji* 19.500, *Szlovánia* 4300—500.

Mi robbantotta ki a tőzsdei hausse-t?

Függetlenül a külföldi piacoktól — saját piacunkról indult meg az ármozgalom. — Tartós lesz-e a szilárdítás? — Kimutatás a vezetőpapírok egyes árfolyamalakulásáról.

A tőzsdei hausse, amely a karácsonyi ünnep előtt csak félénken és tapogatózva próbált kibontakozni, közvetlenül a hét végén a tőzsde egész területén nagy arányokat állított. A szabadságtéri tőzsdepalota a régi nagy hausse-napokra emlékeztetően ismét megtelt éléttel és mozgalommal. A rossz tőzsdeioldk alatt elmaradt ügyünkök és játékosok ismét felhukkantak a tőzsdeutereben, úgy hogy a két hausse-nap alatt, esztőtökön és pénteken megkétszereződött a tőzsdepaloták száma. A hausse jelüt már a tőzsde megnyitása előtt — az előtőzsde mindenre pénz volt, úgy látszik, a nagyközönség ismét a tőzsdeire tönd, hogy az üzletellen hónapok alatt szenvedett árfolyamvesztéseit behozza. A tőzsde közönségének ilyen hausseira annál hangulatában a kontempnálóközök természetesen minden tekintetben erősen omlottak össze, ugyanakkor pedig az átmeneti elgyöngülté mindíg egy erőteljes árvanace követte.

Az okokat kutatva, amelyek a budapesti értékpiacon nagy lendületet és fellémenő ármozgalmat előidéztek — ez uttal elsősorban azt kell megállapítanunk, hogy a külföldi tőzsdek ezúttal semmiféle befolyást nem gyakoroltak a budapesti hausse-re, mert ugyanebben az időben a berlini piacok stagnáltak, a bécsi értéktőzsde pedig határozottan hanyatló irányzatot uralkodott. A tőzsdei hausse tehát kétszertelenül a saját piacunk inicitálta, amely már hetekkel ez előtt áremelkedést várt. Az áremelkedés kirobbanását azonban kétségtelenül a korona zártkiseb temorszólódsága idézte elő, amely annál inkább erős hausse-momentum volt a spekuláció kezében. mert koronánk hónapok óta stabil módon tartotta árfolyamát 0.2224-0.223 között. Ezenfelül a jövővelét kérdése is erősen befolyásolta a piacot és végül még egy döntő szempont: a budapesti piacban az aranyparitás eléré, sőt sok esetben túl is haladó iparekek és mezőgazdasági termények mellett az értékpapír még mindig a legatértékesebb és a legelőszö. Ebből a szempontból viz-

sgálva a dolgokat — a dolgok logikája az, hogy a budapesti tőzsde hausse-mozgalomnak tovább kell tartani. Miután azonban a tőzsden logikát hiába keresünk, könnyen megtörténhetik, hogy jöhet még egy-két átmeneti ellanyulás, de végezetében a felfelé tartó egészséges árképződés egészen bizonyos. Ebből az alkalomból talán nem lesz érdektelen, ha egy kis táblázatban kimutatjuk a tőzsde vezetőpapírjainak egy év alatti áttértekelődését. Az árfolyamok így alakultak:

1921 dec. 30	1922 dec. 30
Magyar Hitel	1.700 11.000
Közúti	1.120 7.150
Déli Vasut	1.660 7.900
Allamvasut	2.950 34.750
Ált. Kőszén	7.400 129.000
Salgó	5.625 54.250
Ganz-Danubius	28.000 1.020.000
Rima	2.580 12.000

Az 1923-as új tőzsdei év tehát az erős hausse jegyében indult meg.

A HETIPÉNZ ERŐS EMEKEDÉSE. Az erős tőzsdei üzlet és a jelentékeny angazsmánok élénk tanbizonyosságával a hetipénz kamatlába a vasárnapi magánforgalomban 2 és fél százalékre emelkedett — anélkül azonban, hogy a kereslettel szemben jelentékeny kínálat mutatkozott volna.

MIKOR VEZETIK BE A DUNAHARASZTIT? A Dunaharaszti-részvény tőzsdei bevezetését a múlt hétre tervezték. A részvény tőzsdei jegyzése körül azonban technikai akadályok merültek föl, úgy hogy a bevezetés — amint értesülünk — a jövő hét közepére halasztódott el.

AZ OROSZ NYERSOLAJ BUDAPESTEN. Az oroszoktól vásárolt 416 vagon kaukázusi nyersolaj egy része — két vonattal tegnap Sankt Peter, Laibach és Marburgnál át Budapestre érkezett. Körülbelül még nyolc vagon orosz petrolium fog egy hét leforgása alatt 80 ciszternával Budapestre bejutni. A 416 vagon nyersolaj négy magyar gyár: a *Magyar Petroleumipar*, a *Budapesti Ásványolajgyár*, a *Hazai Kőolajgyár Rt.* és a *Vacum Oil Rt.* között fog szétosztani. Az orosz nyersolaj beérkezével a hazai gyárak szükséglete a jövő évad elejéig teljesen fedezve lesz.

Grillánsokat gyöngyöket, régiségben vevő. *Székely Emil* Királyi uca 51. sz. cón: Jozsef 100-35. (Térz-templommal szemben)

A Petőfi-centennárium

— *A Hétfői Napló tudósítójától.* — Vasárnap vették kezdetüket a *Petőfi* születése száz éves fordulójának emlékére rendezett ünnepek, abban a méltóságteljes keretben, amelyet *Petőfi* emlékezte megkíván. Társadalmi egyesületek, politikai klubok, irodalmi társaságok hódoltak *Petőfi* szellemének, a színházak ünnepi előadást tartottak, az ünnepeket pedig az egyetemi ifjúság tállyámenete zárta be.

A Petőfi-Társaság ünnepélye.

Vasárnap délelőtt fél 12 órákor tartotta a *Petőfi* Társaság *Petőfi* Sándor születésének századik évfordulójára alkalommal matinéval és hangversenyyel egybekötött ünnepi díszülsést, a *Zeneművészeti Főiskola* nagyertermében. Az ünnepélyen megjelent *Horthy Miklós* kormányzó családijával, *József* főherceg családijával és gróf *Apponyi Albert*. A díszülsést a budai dalárda éneke nyitotta meg, majd *Pekár Gyula*, a Társaság elnöke üdvözölte megnyitó szavában a megjelenteket és lendületes szavakkal emlékeztet meg *Petőfi*ről.

Utána *Móra Ferenc* szavazta el ünnepi költeményét, majd *Rákosi Jenő* tartott beszédet.

— Két nagy misztérium övezi *Petőfi* — mondotta — születésének és halálának misztériuma. Mint egy tünemény szállott le közénk, anyjától és cselédleány, apja szerb mészáros volt. Így dolgozik a *Gondviselés: tót anya és szerb apa gyermekeiben tündöklik legdicsőségesebben a nemzeti génusz*. Amikor egy gyermek megszületik, értetlenül agya: napról-napra új benyomások vesz fel, új szavakat és így alakítja a nyelvet az ember. Az ember gondolkodásmódja a fajtájpis megjelölje. *Az ember faji különbözősége nem egyéb, mint a nyelv különbözősége. Aki valamely nyelv hatása alá kerül, az annak a nyelvnek faji tulajdonságait veszi fel.* *Szabolcska Mihálynak* — *Petőfi* lelke" című költeményét szavazta ezután *Grill Lola*, *F. Várdai Aranka* és *Kiss Ferenc*, a Nemzeti Színház tagjai. *Petőfi*-költeményeket szavaltak, *M. Medek Anna*, az Operaház tagja *Petőfi*-dalokat adott elő, *Jászai Mari* *Petőfi*-költeményeket szavalt.

A magyar újságírók Petőfi-ünepe

A Magyarországi Újságírók Egyesülete Szilveszter délutánján *Petőfi* Sándor centennáriuma alkalmából rendkívüli választmányi ülést tartott az *Ortthon* Körben, amelyen nagy számban jelentek meg a magyar írók és újságírók, akik megállították lélekké hódoltak a nagy költő emlékeztetének.

Márkus Miksa, az Egyesület elnöke, az ülés megnyitása után felkérte *Rákosi Jenő*t, az Újságírók Egyesület elnökét, méltatni *Petőfi* életét.

Rákosi Jenő kijelentette, hogy a maga részéről természetesen találja, hogy az újságírók *Petőfi* ünneplik. *Szóval és írásban, költeményben és prózában a felvilágosodás fáklyahordozójaként, a magyar kultúra fáklyájaként ünneplik ma *Petőfi* — mondotta — és elvélve, ha tízszopolok éppen nem is, de fáklyahordozók bágyunk mi, újságírók is a kultúra szolgálatában.*

Fáklyámenet

Este hat órákor az egyetemi ifjúság a *Szabadság-ter* irredenta-szobor előtt grillekelt és innen zárt sorokban vonultak a Dunaparton keresztül a *Petőfi*-szoborhoz. Tíz hazafias beszédek mondtak és több *Petőfi*-verset szavaltak el. Az ifjúság megkoszorúzta *Petőfi* szobrot, majd a *Hinnusz* és a magyar Hírszkegy emlékére után a főváros utcaira fáklyákkal vonultak végig. Hét órákor összes harangok megkondultak a nagy magyar költő emlékére.

A demokraták Petőfi-ünepe.

A központi Demokrata Körben Szilveszter estáján ünnepelték *Petőfi* Sándor születésének századik évfordulóját. *Benedek János* nemzetgyűlési képviselő méltatta *Petőfi* nagy magyarságát, utána *Takács Klára*, a *Vigszínház* tagja, *Petőfi*-verseket szavalt. *Gondáné Székely Ilona* operakénekes, operadárjáték és *Petőfi*-dalokat énekel. Végül *Pakots József* olvasta fel *Petőfi*ről szóló novelláját.

HIREK

Egy háztulajdonos rálőtt a lakójára

Tegnap délután az Egressy-ut 83. számú... egy revolveres merénylet történt. A házban lakó Horváth Lajos géplakatosnak valami differenciái voltak a háztulajdonossal és emiatt vita támadt közöttük.

A háztulajdonos a veszekedés hevében revolvert rántott elő és rálőtt Horváth Lajosra. Horváth a következő pillanatban véresen összeesett, a golyó a mellébe fúródott. A súlyosan sérült embert a mentők a Rókus-kórházba vitték. A merénylet háztulajdonost elállították a főkapitányságra.

— Ujévi üdvözlések a kormányzónál. Budapest székesfőváros tanácsa és törvényhatósági bizottsága ma délelőtt dr. Sipőcz Jenő h. polgármester vezetésével tisztelgett Horthy Miklós kormányzónál, akit az újév alkalmából a polgármester üdvözölt. Az üdvözlésre Horthy Miklós kormányzó meghatóan mondott köszönetet. Ránuttatott a főváros és az ország súlyos helyzetére, amely parancsolt szükségessé teszi, hogy a nehéz napokban minden magyar összetartsen.

Délelőtt 11 órakor a kormányzó kihallgatáson fogadta a Budapesten székelt diplomáciai kart.

A diplomátok nevében Schioppa Lőrinc apostoli nuncius francia nyelvi beszéddel üdvözölte a kormányzót, aki francia nyelven válaszolt.

A diplomáciai kar fogadása után a kormányzó Schioppa Bélát, a nemzetgyűlés elnökét fogadta, aki a nemzetgyűlés üdvözlését tolmácsolta.

Egy órákor Ravasz László püspök és Nemeth Károly nyugalmazott államtitkár a református egyház nevében üdvözölték a kormányzót.

— Frigyes főherceget elmarasztalták. Sopronból jelentik: Frigyes főherceg magyaróvári uradalomból nemrégiben valami kisebb ok miatt elbocsátott egy ott alkalmazásban volt katonatisztet, illetményeinek folyósítása nélkül. A polgári bíróság most foglalkozott ezzel az ügygel és a főherceget az összes természetbeni és pénzbeli járandóságok megfizetésére kötelezte.

— Homok a bádognakannában. A Weiss Manfréd cég ez év elején több vagyon ócskavasat vásárolt Gárdonyi-Goldstein Károly ócskavaskereskedőtől. Ezek közt mintegy harminc hasznavehetetlen bádognakanna is volt, amelyekről utóbb kiderült, hogy színültig homokkal voltak megtöltve és ezáltal az ócskavas sulya nagyobb lett. A Weiss Manfréd cég feljelentésére Gárdonyi ellen család büntető címen megindult az eljárás. Az ügyet most tárgyalta dr. Nittich ítélőtáblai bíró tanácsa, amely Gárdonyit család büntette miatt nyolcnapos börtönrre ítélte.

— Egy kis gyermek halálos balesete. Molnár Zoltán 11 éves tanuló a Lujza-utca 2-b. számú ház első emeletéről a földszintre zuhant. Mire a mentők a helyszínre érkeztek, a szerencsétlen gyermek meghalt. Holttestét a bonctani intézetbe szállították.

— A népjóléti miniszter ellenjelöltje. Dr. Vass József népjóléti miniszter kedden újabb leutazik a kerületbe, hogy annak még hátralévő községeit is meglátogassa és programbeszédjét ezeken a helyeken is elmondja. A zalaszentgróti kerületben Vass miniszterrel szemben ellenjelöltként fellépett Fangler Béla volt nemzetgyűlési képviselő, a szövetkezett keresztény ellenzék programjával.

— Halálhíradás. Nagy idők tanúja, 1848-49-es honvédhadnagy özvegye, Telbisz Györgyné szül. gitzburgi Nimbseger Karolin halt meg december 18-án Almáskamarason. A köztisztelőben álló matróznál óriási részvét mellett temették el. Dr. Telbisz János plébános és özv. fényszt. Naszády Józsefné szül. Telbisz Fanny édesanyjukat gyászolják az elhunytban.

Utcai támadások és igazoltatások Szilveszter éjszakáján

A Hétfői Napló tudósítójától

Szilveszter éjszakáján a főkapitányság központi ügyosztályánál több utcai verekedésről tettek jelentést. Felelőtlen emberek a régi recept szerint az utcán meglátnak, az éttermekből és kávéházakból eltávozó embereket, akiket igazoltatni akartak és közben botokkal véreésre verték. Ezeket a verekedéseket egy szervezett társaság tagjai követték el, minthogy minden egyes esetben hasonló módszerrel jártak el.

A rendőrségen a Szilveszter előtti napon bizalmasan értesítették, hogy újév éjszakáján rendező elemek általános verekedésre készülnek és előre megállapított haditerv szerint a mulatózó vendégeket meg fogják támadni.

Eppen ezért a rendőrség 1923 január 1-re virradó éjszaka erős permanenciát tartott. Az egyes kerületi kapitányságokon és az őrszobákban nagyobb számú rendőrlétszámot vontak össze. Az utcákon kerékpáros csapatok és erős rendőri őrszámok cirkáltak, hogy az utca rendjét biztosítsák. A nagyobb verekedéseknek sikerült is elejét venni és a rendőri készültségeknek köszönhető, hogy a garázda fiatal emberek nem mertek nyilván fellépni. A későbbi incidenseket azonban nem lehetett elkerülni és ezért reggel hat óráig

a főkapitányság központi ügyosztályán egymásután jelentek meg bekötött fejű emberek

akik feljelentéseket tettek ismeretlen támadók ellen. Az ilyen igazoltatókról adott pontos személyleírások nagyrészt megegyeztek az őszedőben elkövetett utcai atrocitások hőseivel, akiknek a kinpmozásba most már könnyebben történhetik.

A támadók közül egyet sikerült is előállítani a rendőrségre, akit egyelőre őrizetbe vettek. A többiek azonban, miután véreésre verték a gyenuitan pesti polgárokat, a rendőrök elől sietve elmenekültek, hogy aztán a városnak egy másik részén folytassák a verekedéseket. A József-körúton ismeretlen fiatal emberek körülvették Szivós Je-

— Mozgalom a kilenc órákor kezdődő tanítás érdekében. Újév napján Újpest, Békáscsaba, Pestújhely, Albertfalva, Budafok, Kispest, Erzsébetfalva és Rákosszentmihály községekből körülbelül mintegy száz szülő tartott a fővárosban értekezletet a kilenc órákor kezdődő tanítás érdekében. Az értekezlet elhatározta, hogy a környékbeli szülők kérvényt adnak be a közoktatásiügyi minisztériumhoz és a főváros tanácsához, hogy pedagógiai és gyermekorvosügyi szempontból rendeljék el január, február és március hónapokra a kilenc órákor kezdődő tanítást.

— A dollárhamisítókát átkibérték az ügyészségre. Mint ismeretes, a rendőrség egyik detektívcsapata püentecken őjjel tizenegy tagból álló dollárhamisító társaságot leplezett le, amelyik huzamosabb időn keresztül 5, 10, 20 dollárosok hamisításával foglalkozott s ezeket a hamis pénzeket részben Bécsben, részben pedig Budapesten hozta forgalomba. A pénzhamisítókát vasárnap délután kísérték át az ügyészség fogházába.

nő hivatalnokot, aki a feleségével tartott hazafelé.

— Igazolja magát! — kiáltották rá. A hivatalnok szabaddokozott a felelőtlen eljárás ellen, amire a fiatal emberek botot vettek elő és Szivóssal összeverték. A felesége sikoltására a járőrök és egy rendőrségi őrszék siettek, mire a támadók elmenekültek.

Egy klubhelyiség ellen, ahol Szilveszterkor műsoros mulatságot rendeztek és azon előkelő közönség jelent meg, tíz főből álló csoport támadást akart intézni. A csoportot egy sportapokás fiatalember vezette, akit azonban a kapunál a portások feltartóztattak.

— Engedjenek fel! — kiáltotta a fiatalember. — Én vendőrfogalmazó vagyok.

A portások igazolványt kértek tőle, mire a fiatalember a társaival együtt nekiesetek a portásoknak és azokat ütlegelni kezdték. A nagy zajra az inspektós rendőrtisztviselő és detektív lesiettek az előcsarnokba, erre azonban a támadók gyorsan eltávoztak.

A Ferenc-körúton hajnal négy órákor két családot támadtak meg és a férfiakat megverték. A sérültek nagyrésze személyesen tett panaszt a támadók ellen, sokszor pedig az esetnél megjelent rendőrvet fel jegyzőkönyvet a verekedésekről és ezért az elmúlt éjszaka lefolyt utcai támadások pontos számát és részleteit még nem lehetett megállapítani. Amnyi tény, hogy a verekedők nagyrésze ittas állapotban garázdálkodott és az eseteknek súlyosabb kimenetelei nem voltak. A nyomozás folyik.

Máta János Máv. kalauzt a Ne-felejtés-utca 3. számú ház előtt ismeretlen emberek összeszurkálták. A mentők a Rókus-kórházba szállították. — Az Egressy-ut 83. számú ház előtt Horváth László lakost verekedés közben mellbelőtték. A mentők a Rókus-kórházba szállították. — Marosik József bádognakannában verekedés közben megsebesült. A mentők bekötötték és miután a rendőri jelentések szerint a verekedést ő kezdte, a VII. ker. kapitányságra állították elő.

— Éjféli riport a Vigadóban. A ballé szezonon egyetlen álarcosbálja lesz az éjféli riport a Vigadóban, amely január 11-én, imponozás keretében zajlik le a Vigadó összes termelében.

— Házasság. Király Olka Budapest és Adler Sándor okl. mérnök, Bukarest, a mai napon házasságot kötöttek. Minden külön értesítés helyett.

— Hasba szurta a feleségét. Tegnap Weininger József telefonmunkás a Tászt Ferenc-téren összeveszett a feleségével. Verekedés hevében Weininger kést rántott elő és a feleségét hasba szurta. Az asszonyt súlyos sérüléssel a Rókus-kórházba vitték. A merénylő férjet a rendőrség letartóztatta.

— A vigyázatlan kerékpáros. Fábán László iparos 1921 július 17-én oly sebeseen haladt kerékpárral, hogy egy Szatmári Ferenc nevű 7 éves gyermeket elütött, s a fiu lábátört szenvedett. Fábán Lászlót ma dr. Nodszky ítélőtáblai bíró tanácsa gondatlansággal okozott súlyos testi sértés címén 2000 korona és 100 korona mellékbüntetésre ítélte.

— A mentőkért. A Város Színházban vasárnap délelőtt megismertették a Népszínház jubileumi előadását, ezuttal a mentők javára. A közönség zsúfoltság megtöltötte a színházat, meghatóan tapsolt Blaha Lujzának és a többi előadónak. Még egyszer fogják az előadást megismertetni, január 7-én, vasárnap, az újságírók szanatóriuma és nyugdíjintézete javára, hogy így röjjék le haláljukat és tisztelőiket a sajtó iránt, amelyek lelkes és szeretetteljes támogatása biztosította az eddigi előadások nagy sikerét.

— Öngyilkosság. A Szondy-utca 43. sz. alatt Elek Árpád né 39 éves háztartásbeli nő öngyilkossági szándékból karján az erőt felvágta, nyakát elmetsette és hasán súlyosabbn sérüléseket ejtett. A kihívott mentők haldokolva szállították a Rókus-kórházba.

Milliók értékeket loptak el egy orosz menekülttől

A szanatórium tolvaja

— A Hétfői Napló tudósítójától

A Hidegkúti-úton lévő Holtzspach-sanatóriumban Stebrlikonova Olna orosz menekült nő felkérte a szanatórium tulajdonosát, hogy hat darabból álló podgyászát küldje el a nyugati pályaudvarra. Holtzspach megbizta a kocsisát, Kirschner Jánost, hogy a két fonott kosárból, egy vörös borkézibőröndből és még három más darabból álló podgyászt szállítsa el kocsián a pályaudvarra.

A kosarakban „8” jelzéssel ellátott gyermekruhák, férfi és női ruhák, szövetkabátok, vásznomeműek és ékszerek voltak több millió korona értékben. A kocsis a podgyászszal nem jelent meg a nyugati pályaudvaron, sőt többé a szanatóriumban sem jelent meg.

A rendőrség megállapította, hogy Kirschner, aki tulajdonképpen gépmunkás, büntetett előéletű és a bíróság jelenleg is körözötti. A detektívek tegnap őjjel a kocsis lóval együtt meglátálták az Aréna-ut 20. számú ház előtt, a kocsisnak és a podgyászoknak azonban nyoma veszett. A nyomozás folyik.

Garázda emberek két rendőrt összeszurkáltak

(A Hétfői Napló tudósítójától.)

Vasárnapról hétfőre virradó éjszaka a Czeuzer-utcaiban lévő Kraft Ferenc-téren korcsmában Szentes Ferenc kocsis összeverekedett Szilgyó Sándor korvasszegéddel. A verekedőket be akarták kisélni Pintér Ferenc és Magyar Mihály polgári ruhás rendőrök, amire az egész korcsma a rendőrök ellen fordult. Magyar a közeli rendőrszobába sietett segítséget, közben pedig a korcsmában Pintért a támadók hátszurkálták. Pintér súlyos sébével a Rókus-kórházba vitték. A támadókat Szentes, Veres János zenész, Béli István és Nagy János kocsisok személyesen elfogták.

A Kálvária-téren Hajós István kocsis ittas állapotban hajlított a kocsisjék és erőszakkal nekijajlott a járőröknek. Ezért Rubecsky György rendőrt megállította a kocsis és Hajóst be akarta kísélni. A kocsis egy vasrudat vett elő és azzal a rendőrt ütlegelni kezdte. Végre két rendőrnök sikerült a dühöngő embert ártalmatlanná tenni és előállítani a főkapitányságra, ahol letartóztatták.

LELTÁRI ÁRAK!

Rámánvarott boxcal férfi cipők:	fekete . . . K 3000
Fekete, duplatalu . . .	K 6000
Fekete, duplatalu bőrb. K	6300
Barna . . .	K 3450
Barna, duplatalu . . .	K 6000
Magas női cipők, bérsarokkal:	franciá és amerikai formák) fekete K 5000, 5500 és 6300, barna és bétes K 5050, 5500, 6000, 7850

Vil, ERZSÉBET KÖ. UT 28

FAUN
(Andrássy út 25)
újra megnyílt
Szenzációs műsor!
Kezdeté 10 órákor

